



G CONSELLERIA  
O SERVEIS SOCIALS  
I I COOPERACIÓ  
B DIRECCIÓ GENERAL  
/ COOPERACIÓ



# Memòria de Cooperació Illes Balears - 2018



## TAULA DE CONTINGUTS

### **1. Aplicació dels principis generals establerts en el Pla Director de la Cooperació de les Illes Balears 2016-2019**

#### 1.1. Coordinació, participació i alineament

##### 1.1.1. Àmbit autonòmic

##### 1.1.2. Àmbit estatal

##### 1.1.3. Àmbit internacional

#### 1.2. Eficàcia

#### 1.3. Transparència

### **2. Instruments**

#### 2.1. Cooperació tècnica

#### 2.2. Cooperació econòmica

##### 2.2.1. Actuacions directes

##### 2.2.2. Actuacions a iniciativa de les entitats socials

#### 2.3. Educació per al desenvolupament

##### 2.3.1. Actuacions directes

##### 2.3.2. Actuacions a iniciativa de les entitats socials

### **3. Gestió**

### **4. Pressupost executat**



GOIB  
/

## 1. Aplicació dels principis generals establerts en el Pla Director de la Cooperació de les Illes Balears 2016-2019

Les bases legals de la cooperació per al desenvolupament de les Illes Balears es regulen mitjançant la Llei 9/2005, de 21 de juny, de cooperació per al desenvolupament<sup>1</sup>. Entre els principis ordenadors que regeixen les polítiques públiques de cooperació per al desenvolupament a les Illes Balears, destaquen l'eficàcia, l'eficiència i la responsabilitat en la planificació, l'execució, el seguiment i l'avaluació dels programes i projectes de cooperació per al desenvolupament, així com la transparència en la informació, el finançament i la participació dels agents de cooperació en aquest àmbit de l'activitat pública.

El Pla Director de la Cooperació per al Desenvolupament de les Illes Balears 2016-2019 es planteja, com a objectiu general, contribuir a l'erradicació de la pobresa, al progrés humà, econòmic i social, i a la defensa dels drets fonamentals de les persones. Per aconseguir-ho, desplega els principis ordenadors de les polítiques de cooperació derivats de la Llei 9/2005 i posa l'accent en els principis d'alineament, eficàcia, coordinació, transparència i participació. La finalitat comuna en l'aplicació d'aquests principis és la consecució d'una cooperació de més qualitat que millori els procediments de planificació, execució, seguiment i avaluació orientada a resultats de desenvolupament.

### 1.1. Coordinació, participació i alineament

El III Pla Director marca l'estratègia política de cooperació per al desenvolupament del conjunt de les Illes Balears i vol fer valer els canvis que ha provocat la crisi per convertir-los en oportunitats. A més, advoca per reforçar la coordinació en tots els nivells i en totes les direccions.

La COORDINACIÓ és un principi rector imprescindible per dur a terme actuacions coherents, atesa la diversitat d'agents que participen en la cooperació per al desenvolupament. A més, la coordinació contribueix a millorar la qualitat de la cooperació, facilita el treball en xarxa i promou el coneixement mutu entre els agents de les Illes Balears i els dels països socis.

La PARTICIPACIÓ és un principi essencial perquè les actuacions que es duen a terme tinguin en compte els interessos de les persones i dels agents implicats en els processos de desenvolupament. Aquest fet permet que els processos siguin democràtics, tant pel que fa al disseny de polítiques i estratègies com a les actuacions que es desenvolupin en els diversos àmbits.

El 22 de març de 2018 es reuní el Grup de Treball de Seguiment i Avaluació del Pla Director 2016-2019 i s'abordaren dues qüestions fonamentals: d'una banda, s'informà sobre l'organització i el funcionament del Grup de Treball i, de l'altra, es debateren les propostes de millora del document "Matriu de planificació i

<sup>1</sup> *Butlletí Oficial de les Illes Balears* núm. 99, de 30 de juny de 2005.

seguiment del Pla Director de Cooperació 2016-2019". Aquest tipus de reunions són espais de reflexió en què es recullen totes les aportacions dels participants.

L'ALINEAMENT estableix el compromís dels països donants de basar el suport en les estratègies, les institucions i els procediments nacionals de desenvolupament dels països socis.

Aquests principis es concreten en els àmbits autonòmic, estatal i internacional.

### **1.1.1. Àmbit autonòmic**

La COMISSIÓ DE COORDINACIÓ DELS ENS TERRITORIALS DE LES ILLES BALEARS en matèria de cooperació per al desenvolupament es crea com a òrgan de coordinació, cooperació i assistència recíproca entre l'Administració de la Comunitat Autònoma, els consells insulars i els ens locals de les Illes Balears que executen despeses computables com a cooperació per al desenvolupament. En aquesta Comissió, hi participen també els fons insulars de cooperació constituïts a les Illes Balears.

Les funcions de la Comissió de Coordinació dels Ens Territorials de les Illes Balears són les següents:

- a) Assegurar la informació i la comunicació mútues entre l'Administració de la Comunitat Autònoma, els consells insulars, les entitats locals de les Illes Balears i els fons insulars de cooperació municipal, sobre les actuacions que cada ens duu a terme en l'àmbit de la cooperació per al desenvolupament.
- b) Promoure la creació d'una base de dades en què consti la informació de les actuacions que les distintes administracions públiques de les Illes Balears executen o financen en matèria de cooperació per al desenvolupament.
- c) Deliberar en comú les actuacions de cooperació per al desenvolupament que executen o financen les administracions públiques de les Illes Balears i els fons insulars de cooperació, amb la finalitat de garantir la coherència i la complementarietat de les accions de desenvolupament que aquestes administracions duen a terme en el marc de les seves competències.
- d) Planificar i impulsar accions conjuntes de cooperació per al desenvolupament entre les administracions públiques de les Illes Balears.

Durant l'any 2018, se n'ha duit a terme una sessió ordinària, en què s'ha tractat dels assumptes següents:

<i>Data</i>	<i>Continguts de la sessió</i>	<i>Nombre d'assistents</i>
28 de setembre	<ul style="list-style-type: none"> <li>— Convocatòries de subvencions de 2018 a ONGD de cooperació.</li> <li>— Presentació del nou decret del règim especial de les ajudes a l'exterior en matèria de cooperació per al desenvolupament i solidaritat internacional, i del Registre d'organitzacions no governamentals de desenvolupament de les Illes Balears.</li> <li>— Informació sobre assistències tècniques en terreny.</li> <li>— Viatges de seguiment: Haití, República Dominicana, Perú i Bolívia.</li> </ul>	10

La COMISSIÓ INTERDEPARTAMENTAL DE COOPERACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT és l'òrgan de coordinació tècnica de l'Administració de la Comunitat Autònoma en aquest sector d'activitat. Correspon a la Comissió Interdepartamental de Cooperació per al Desenvolupament:

- a) Assegurar la informació, la coordinació, la coherència i la complementarietat de l'activitat de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en l'àmbit de la cooperació per al desenvolupament.
- b) Deliberar, promoure el debat i fer propostes sobre el pla director i els plans anuals de cooperació per al desenvolupament.
- c) Conèixer el seguiment dels plans anuals i l'avaluació de la política i del pla director de la cooperació per al desenvolupament, i informar i deliberar sobre aquests plans.
- d) Impulsar accions de cooperació i assistències tècniques de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears consistents en l'assessorament d'experts, recerca i desenvolupament tecnològic, projectes de capacitat i altres possibilitats d'aprenentatge relacionades, d'acord amb les necessitats i la demanda dels països del Sud.

Durant l'any 2018, se n'ha duit a terme una sessió ordinària, en la qual s'ha tractat dels assumptes següents:

<i>Data</i>	<i>Continguts de la sessió</i>	<i>Nombre d'assistents</i>
28 de setembre	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Convocatòries de subvencions de 2018 a ONGD de cooperació.</li> <li>• Presentació del nou decret del règim especial de les ajudes a l'exterior en matèria de cooperació al desenvolupament i solidaritat internacional i del Registre d'organitzacions no governamentals de desenvolupament de les Illes Balears.</li> <li>• Informació sobre assistències tècniques en terreny.</li> <li>• Viatges de seguiment: Haití, República Dominicana, Perú i Bolívia</li> </ul>	9

El CONSELL DE COOPERACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT DE LES ILLES BALEARS<sup>2</sup> és l'òrgan consultiu i de participació de la iniciativa social en la definició i l'aplicació de les polítiques de cooperació per al desenvolupament del Govern. Aglutina gran part dels agents de cooperació de les Illes Balears, i és l'encarregat de conèixer documents normatius i estratègics i d'informar-ne. Per iniciativa pròpia o mitjançant els grups de treball, també elabora recomanacions i propostes sobre la política i les actuacions de desenvolupament de la Comunitat Autònoma. Durant l'any 2018, se n'han duit a terme dues sessions ordinàries, en què s'ha tractat dels assumptes següents:

<i>Data</i>	<i>Continguts de la sessió</i>	<i>Nombre d'assistents</i>
27 de febrer	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Presentació de la Memòria de la Direcció General de Cooperació de 2017.</li> <li>• Informació del Pla Anual de Cooperació de 2018.</li> <li>• Explicació de les convocatòries de la Direcció General de Cooperació de l'any 2018.</li> <li>• Revisió del Pla Director 2016-2019.</li> </ul>	18
26 de setembre	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Informació sobre les convocatòries de subvencions de 2018.</li> <li>• Informació sobre els viatges de seguiment dels tècnics de la DGC.</li> <li>• Informació del programa pilot "Centres Educatius per a la Ciutadania Global" del curs 2017-2018.</li> <li>• Presentació de l'esborrany del full de ruta de comunicació de la Direcció General de Cooperació.</li> </ul>	21

Els FONS INSULARS DE COOPERACIÓ —el Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació, el Fons Menorquí de Cooperació i el Fons Pitiús de Cooperació— tenen com a tasca fonamental coordinar i canalitzar les aportacions anuals de l'Administració local i autonòmica, i gestionar aquests recursos mitjançant projectes d'educació per al desenvolupament o de cooperació descentralitzada de caire municipalista. Tot això, amb l'objectiu de contribuir a la promoció de la justícia social i econòmica dels pobles del Sud. La Llei 9/2005 estableix que el Govern ha de dur a terme una política activa de col·laboració amb els consells insulars i els ens locals de les Illes Balears que destinen recursos a la cooperació per al desenvolupament. En especial, ha d'impulsar la participació dels ens locals de les Illes Balears en accions de cooperació per al desenvolupament mitjançant l'aplicació d'instruments com ara els fons insulars de cooperació. Com a soci dels tres fons, el Govern ha participat en les reunions següents, convocades al llarg del 2018:

<i>Fons insular</i>	<i>Convocatòria</i>	<i>Data</i>
Fons Mallorquí	Assemblea general ordinària	16/03/2018
Fons Mallorquí	Assemblea general extraordinària	16/03/2018
Fons Mallorquí	Comissió executiva	18/04/2018

<sup>2</sup> Butlletí Oficial de les Illes Balears núm. 176, de 16 de desembre de 2008.

Fons Mallorcaí	Comissió executiva	13/06/2018
Fons Mallorcaí	Comissió executiva	18/07/2018
Fons Pitiús	Junta executiva	04/05/2018
Fons Pitiús	Junta executiva	26/06/2018
Fons Menorquí	Junta de govern	24/05/2018
Fons Menorquí	Junta de govern	20/09/2018

Mitjançant l'aportació del Govern de les Illes Balears als tres fons insulars, s'ha donat suport a activitats d'educació per al desenvolupament i sensibilització ciutadana, a fons d'emergència i a l'execució de projectes de cooperació descentralitzada de caire municipalista. L'any 2018, la Direcció General de Cooperació ha participat en el finançament dels projectes següents:

<b>Fons Mallorcaí de Solidaritat i Cooperació</b>		
<i>Títol</i>	<i>Entitat</i>	<i>País o regió</i>
Enfortiment de competències per a la incidència política i desenvolupament sostenible (Perú)	Ayne Perú	Perú
Enfortiment institucional al municipi de Say (Níger)	ONG DIKO	Níger
Millora de l'accés a l'aigua potable i del sanejament a Telpaneca (Nicaragua)	Redes Perú	Perú
Millora del sanejament i l'habitatge a Totogalpa	Alcaldía de Totogalpa - UCOM	Nicaragua
Millora de l'accés a l'habitatge i l'energia i promoció turística (Nicaragua)	Alcaldía de Las Sabanas - UCOM	Nicaragua
Enfortiment institucional i participació ciutadana a La Arena (Perú)	CIPCA	Perú
Millora de les comunicacions viàries i educació a Ciudad Antigua (Nicaragua)	Alcaldía de Ciudad Antigua	Nicaragua
Promoció sociolaboral de les dones al municipi d'Oued Laou (Marroc)	ADEO	Marroc
Ajut d'emergència als damnificats per l'erupció del volcà de Fuego (Guatemala)	Treball Solidari - CEDEPEM	Guatemala
Ajuda alimentària per als campaments de refugiats sahrauís (RASD)	AAPSIB - Mitja Lluna Roja Sahrauí	República Àrab Sahrauí Democràtica (RASD)
Salvament marítim al sud del Mediterrani central (aigües internacionals del Mediterrani)	Fundació Proa	Aigües internacionals del Mediterrani
Suport psicosocial a dones i infants de la Franja de Gaza (Palestina)	Mundubat	Palestina
Lligats a l'Amèrica Llatina (Mallorca)	Associació Alloure	Espanya
Migracions a la Mediterrània (Mallorca)	Associació Alloure	Espanya
Lligats	Alloure	Espanya



Contacontes al desert	AAPSIB	Illes Balears
Lligats a Burkina Faso	Pa i Mel	Illes Balears
ODS 5. Igualtat de gènere: una perspectiva global (Mallorca)	Fundació Amaranta	Espanya
ODS 12. Consum responsable a l'aula (Mallorca)	S'altra Senalla	Espanya
<b>Altres activitats subvencionades pel Govern de les Illes Balears</b>		
<i>Soci</i>	<i>Activitats</i>	
Govern de les Illes Balears	Taller sobre migracions Taller "Si nosaltres fóssim el món"	
Artà	Taller "Contacontes Giramón" Exposició "Lligats a Nicaragua" Bibliofons	
Binissalem	Xerrada sobre la situació dels refugiats a Quios	
Búger	Taller "Contacontes Giramón"	
Calvià	Taller "Contacontes del desert" Taller "Contacontes Giramón" Taller "El camí a l'escola" Exposició "Sàhara: un poble sense terra"	
Costitx	Taller "Contacontes del desert"	
Deià	Taller "Contacontes del desert"	
Inca	Taller "El camí a l'escola" Taller "Vida quotidiana a Nicaragua" Exposició "Objectius de Desenvolupament Sostenible"	
Lloret de Vistalegre	Exposició "H2O: la problemàtica de l'aigua als països del Sud"	
Lloseta	Taller "Si nosaltres fóssim el món" Préstec de pel·lícules	
Llucmajor	Taller "Contacontes del desert" Taller "Vida quotidiana a Burkina Faso" Taller "Si nosaltres fóssim el món"	
Palma	Taller "Contacontes del desert" Taller "Les dues cares del món" Xerrada sobre el Fons Mallorquí i gènere a l'Escola Oficial d'Idiomes Exposició "Migracions i fronteres"	
Sa Pobla	Taller "Contacontes del desert"	
Sant Joan	Taller: "Som la Mediterrània. Moviments migratoris i interculturalitat" Taller "Contacontes del desert"	
Santanyí	Taller "Contacontes Giramón"	
Selva	Taller "Si nosaltres fóssim el món"	
Sineu	Exposició "Palestina, sobreviure a l'ocupació" Exposició "L'educació a Nicaragua"	

Son Servera	Taller "Les dues cares del món" Xerrada sobre cooperació internacional Exposició "Objectius de Desenvolupament Sostenible"
Jornades "Trobada sobre educació per al desenvolupament amb ONGD", "Compromesos amb l'Agenda 2030" (jornada per a socis), i Jornada de Reflexió per a ONGD. Campanya Mediterrània, mar de pobles Actes del 25è aniversari	

<b>Fons Pitiús de Cooperació</b>		
<i>Títol</i>	<i>Entitat</i>	<i>País o regió</i>
Millorant l'accés a una energia assequible, segura i sostenible, a comunitats rurals	UCOM	Nicaragua
Garantir l'abastiment d'aigua domiciliària a 70 famílies rurals	ACUA	El Salvador
Projecte d'emergència "Famílies afectades per l'huracà Michael garanteixen el seu dret a l'alimentació als municipis de La Libertad i Panchimalco"	ACUA	El Salvador
Projecte d'emergència "Famílies afectades per l'huracà Michael garanteixen el seu dret a l'alimentació a comunitats del municipi de Comasagua	ACUA	El Salvador

<b>Fons Menorquí de Cooperació</b>		
<i>Títol</i>	<i>Entitat</i>	<i>País o regió</i>
Millorant la capacitat de dones camperoles per fer front als riscos de sequera	ACUA	El Salvador
Millorar capacitats AP per fer aliances que disminueixin el risc de migració	UCOM	Nicaragua
Millorar condicions de sanejament a la comuna de Tassift	ADEO	Marroc
Impulsant xarxes: Go Deep Menorca	Fons Menorquí	Espanya (Menorca)
Comunicar per transformar	Fons Menorquí	Espanya (Menorca)

La UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS (UIB), com a centre de formació, coneixement i producció científica, és un agent indispensable a l'hora de fer sensibilització, potenciar la recerca i liderar projectes de cooperació per al desenvolupament i accions de solidaritat entre els membres de la comunitat universitària. L'OFICINA DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT I SOLIDARITAT (OCDS) és l'encarregada de gestionar els programes de cooperació i educació per al desenvolupament, així com el programa de voluntariat universitari. Al llarg de l'any 2018, s'han dut a terme diverses reunions de coordinació entre l'OCDS i la Direcció General de Cooperació:

<i>Convocatòria</i>	<i>Data</i>
Comissió de seguiment del conveni de col·laboració	26 de febrer
Comissió de seguiment del conveni de col·laboració	17 de novembre

Comissió de seguiment del conveni de col·laboració	10 de desembre
--	----------------

Durant aquest any, s'han dut a terme les reunions de seguiment següents per part de la Conselleria d'Educació i Universitat i la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació:

<i>Convocatòria</i>	<i>Data</i>
Comissió de seguiment del conveni d'educació	26 de febrer
Comissió de seguiment del conveni d'educació	14 de març

Mitjançant la subvenció nominativa concedida a la UIB per dur a terme actuacions en matèria de cooperació per al desenvolupament en el període 2017-2018, s'han realitzat les actuacions següents:

### **Programa de beques perquè l'alumnat de la Universitat de les Illes Balears faci les pràctiques en països empobrits**

Durant el 2018, un total de 21 alumnes han fet pràctiques en el marc de les XXVIII i XXIX convocatòria de beques de pràctiques per als estudis oficials de grau o màster en l'àmbit de la cooperació per al desenvolupament durant el curs acadèmic 2017-2018:

- Aprendo Contigo, Lima, Perú
  - Durada: 7 setmanes.
  - Participants: 6 persones (totes dones).
  - Estudis d'Educació Social, Psicologia i Pedagogia.
- Waira, Cusco, Perú
  - Durada: 7 setmanes.
  - Participants: 5 persones (totes dones).
  - Estudis d'Educació Social.
- Universitat Estatal de l'Equador
  - Durada: 7 setmanes.
  - Participants: 4 persones (totes dones).
  - Estudis d'Infermeria.
- Dangme East District Hospital, Ghana
  - Durada: 7 setmanes.
  - Participants: 3 persones (dos homes i una dona).
  - Estudis de Fisioteràpia.
- Centre educatiu per a nins sords Effetah, Marroc
  - Durada: 7 setmanes.
  - Participants: 3 persones (totes dones).
  - Estudis de Magisteri.

### **Programa "Estades solidàries"**

El programa “Estades solidàries” ofereix la possibilitat de desenvolupar tasques de voluntariat en l'àmbit de la cooperació universitària per al desenvolupament en col·laboració amb diferents entitats, ONGD de les Illes Balears i les corresponents entitats locals d'acolliment o contraparts sòcies. En el marc d'aquest programa, un total de 15 membres de la UIB han duit a terme tasques de voluntariat internacional a les entitats següents:

- Campament de refugiats i refugiades sahrauís (Sàhara)
  - Durada: 4 setmanes.
  - Places ofertes: 5.
  - Participants: 2 (1 home i 1 dona).
  
- Programa de voluntariat de la Fundació Amazònia, Sucre (Bolívia)
  - Durada: 7 setmanes.
  - Places ofertes: 4.
  - Participants: 4 (2 homes i 2 dones).
  
- Programa d'Aprendo Contigo, Lima (Perú)
  - Durada: 7 setmanes (4 per al personal d'administració i serveis).
  - Places ofertes: 3.
  - Participants: 3 (dues alumnes i una membre del PAS, totes dones).

### **Programa específic de voluntariat internacional amb població refugiada**

L'any 2018 es va obrir, per primera vegada, un programa específic per fer voluntariats amb població refugiada. Una de les principals novetats d'aquesta convocatòria és que també va estar oberta al personal docent investigador (PDI). Es varen oferir dos programes:

- Programa socioeducatiu de suport emocional a les persones refugiades a Grècia
  - Durada: 4 setmanes.
  - Participants: 5 (quatre alumnes i una membre del PAS; 2 homes i 3 dones).
  
- Campament de refugiats i refugiades sahrauís (Sàhara)
  - Durada: 4 setmanes.
  - Participants: 1 alumne (home).

### **Cursos en matèria de cooperació per al desenvolupament a la Universitat de les Illes Balears**

El 2018 s'han fet tres edicions del curs de voluntariat en l'àmbit de la cooperació per al desenvolupament, dos dels quals s'han impartit en línia:

Curs de voluntariat en l'àmbit de la cooperació per al desenvolupament

- Modalitat: curs de voluntariat de 25 hores de durada (15 hores presencials i 10 hores de treball autònom).
- Dates: 23 i 24 de febrer, i 9 i 10 de març de 2018.
- Lloc: Edifici Sa Riera (c/ de Miquel dels Sants Oliver, 2).
- Participants: 22 persones amb dret a certificat (4 homes i 18 dones).

Curs de voluntariat en l'àmbit de la cooperació per al desenvolupament en línia

- Modalitat: curs en línia tutoritzat de 25 hores de durada.
- Dates: del 12 d'abril al 7 de maig de 2018.
- Participants: 30 persones amb dret a certificat (5 homes i 25 dones).

Curs de voluntariat en l'àmbit de la cooperació per al desenvolupament en línia

- Modalitat: curs en línia de 25 hores de durada.
- Dates: del 12 de novembre al 9 de desembre de 2018.
- Participants: 25 persones (19 dones i 6 homes).

### **Cicle de sessions monogràfiques de l'Agenda 2030**

Setena sessió: "Dones del planeta. Rutes per una Agenda 2030 ecofeminista"

- ODS 14: conservar i utilitzar de forma sostenible els oceans, els mars i els recursos marins per al desenvolupament sostenible.
- ODS 15: promoure l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres, lluitar contra la desertificació, aturar i invertir la degradació de les terres i frenar la pèrdua de la diversitat biològica.
- Dates: 5, 12 i 19 de març de 2018.
- Participants: 10 persones amb dret a certificat (totes dones).

Vuitena sessió: taller sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible en el marc de les universitats

- ODS 17: enfortir els mitjans d'execució i revitalitzar l'Aliança Mundial per al Desenvolupament Sostenible.
- Data: 23 de maig de 2018, de les 16.00 a les 19.30 hores.
- Lloc: la sala d'actes de Ca n'Oleo (carrer de l'Almudaina, 4, 07001 Palma, Illes Balears).
- Participants: 15 persones.

Novena sessió: Primeres Jornades sobre Canvi Climàtic a les Illes Balears

- ODS 13 (acció pel clima): adoptar mesures urgents per combatre el canvi climàtic i els seus efectes.
- Data: 25 i 26 d'octubre de 2018.
- Horari: dijous, de 9.00 a 18.30 h, i divendres, de 9.00 a 17.30 h.
- Lloc: sala d'actes de la seu de CCOO (c/ de Francesc de Borja Moll, 3).
- Participants: al voltant de 100 persones.

Desena sessió: IX Taller Espanya - Amèrica Llatina. "Creixement urbà i marginalitat a Amèrica Llatina"

- ODS 11: ciutats i comunitats sostenibles.

- Data: 30 de novembre i 1 de desembre de 2018.
- Horari: divendres, de 16.30 a 20.30 hores, i dissabte, de 9.30 a 14.30 hores.
- Lloc: Edifici Sa Riera (c/ de Miquel dels Sants Oliver, 2, Palma).
- Participants: 18 persones amb dret a certificat (9 homes i 9 dones).

## Accions d'educació per al desenvolupament

- **Convocatòria d'ajuts per dur a terme accions d'EpD**

Aquesta convocatòria té la finalitat d'atorgar ajuts als membres de la comunitat universitària (PDI, PAS i alumnat) de la UIB per dur a terme accions d'EpD per a una ciutadania global, fomentant accions de formació, sensibilització i creació de materials didàctics en l'àmbit de la cooperació universitària per al desenvolupament i la solidaritat.

En el marc de la XIV convocatòria d'ajuts per a accions d'EpD per a una ciutadania global, durant el 2018 s'han duit a terme les accions següents:

- Curs «Divulgación del conocimiento como herramienta para el desarrollo en el ámbito de la salud, la alimentación y el medio ambiente», entre el 20 i el 22 de febrer de 2018 (entre 10 i 30 participants).
  - Taller i conferència «Pràctiques narratives col·lectives: algunes propostes d'innovació en l'àmbit del voluntariat», entre el 20 i el 23 de febrer de 2018. (entre 25 i 175 participants, segons l'activitat).
  - Jornades Feministes, els dies 20 i 21 d'abril de 2018 (20 participants amb dret a certificat; assistència de fins a 80 persones a les conferències).
  - Curs "El valor pedagògic i social del clown", els dies 25, 26 i 27 d'abril de 2018 (suspès per manca de participants).
  - Monòleg "No solo duelen los golpes" de Pamela Palenciano, el 10 de maig de 2018 (més de 300 participants).
  - Curs "Expressió artística i gènere. Eines creatives per a la coeducació" a la seu universitària d'Eivissa (19 participants amb dret a certificat).
  - Curs "Educació sexual para la transformació social" (17 participants amb dret a certificat).
  - Xerrada i grup de reflexió "Treballant les masculinitats igualitàries amb la comunitat universitària" (mitjanada de 60 participants, segons l'activitat).
  - Curs "Alternatives a l'educació que promou actualment l'escola: feminisme, antiautoritarisme i diàleg" (20 persones inscrites).
- **Altres accions d'EpD al campus universitari i les seues universitàries, en col·laboració amb diferents institucions i ONGD de les Illes Balears**
    - Formació modular «Trencant murades per una cooperació transformadora». Mòdul I: «Dos décadas de cooperación al desarrollo con enfoque de género: ¿qué queda tras la crisis?», els dies 23 i 24 d'abril de 2018. (8 assistents amb dret a certificat, totes dones).

- Campanya #JuntesEnsProtegim:
  - Seminari “Juntes ens protegim! Defensam les dones defensores de drets”, el 21 de maig de 2018, amb Teresa Boedo, Sandra Noemí Peniche, Sonia Jeannette Sánchez, Verónica Vidal i Marusia López. (entre 17 i 25 assistents).
  - Il·lustracions de les dones defensores de drets participants en el seminari, a càrrec de Margalida Vinyes, i muntatge d’una exposició.
  - Entrevista a Lolita Chávez, “La defensa feminista del cos i del territori arreu del món”, el 24 d’octubre de 2018 (al voltant de 100 assistents).
  
- Espectacle *Lunáticas*, d’Humor y Vida, el 2 de juny de 2018 (al voltant de 75 assistents).

### **Convocatòria d’ajuts per dur a terme projectes de cooperació universitària per al desenvolupament generats per equips de la UIB**

L’objecte de la convocatòria és facilitar la participació directa i activa de membres de la comunitat universitària de la UIB (PDI, PAS i alumnat) en projectes de CUD, mitjançant el finançament total o parcial d’aquests projectes, que han de contribuir de manera efectiva al desenvolupament humà sostenible (DHS) dels països empobrits, des de l’enfocament de drets humans. Durant el 2018, s’han duit a terme els nou projectes finançats en el marc del conveni en matèria de cooperació:

1. Formació de docents i estudiants per a l’aplicació de tecnologies digitals en la docència, el desenvolupament de la infermeria i l’emprenedoria de la comunitat aimara de l’altiplà bolivià (Bolívia, Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l’Educació, 9.820 euros).
2. Enfortiment de capacitats científiques en biologia vegetal per a la conservació de la biodiversitat dels erms andins (Colòmbia, Departament de Biologia, 8.650 euros).
3. Cap a un desenvolupament sostenible a Colòmbia: la monitorització ambiental com a ruta cap a la gestió integral dels recursos naturals a la zona rural de la vall del Cauca (Colòmbia, Departament de Química, 9.900 euros).
4. Revaloració integral dels subproductes del processament de la llima (Citrus latifolia), varietat Tahití, al departament de Tolima, Colòmbia. Extracció i caracterització de biocompostos i estabilització del suc (Colòmbia, Departament de Química, 6.000 euros).
5. Ecotreball social des de la perspectiva de gènere en contextos de vulnerabilitat ambiental al Carib: el cas de Cuba (Cuba, Departament de Filosofia i Treball Social, 9.000 euros).
6. People4sicklemlia II: eina web perquè els internautes cooperin en el diagnòstic de la *sicklemlia* (Cuba, Departament de Ciències Matemàtiques i Informàtica, 8.022,64 euros).

7. Disseny d'una eina de diagnòstic i autoavaluació de projectes en zones d'alta vulnerabilitat socioambiental. L'exemple de la comuna de Canaan (Haití, Departament de Geografia, 9.091,20 euros).
8. Processos d'erosió i transport de sediment: anàlisi i modelització a diferents escales a la capçalera de la conca Oum Rabiaa. Estudi de cas de la subconca de Lekbab (Atles Mitjà) (Marroc, Departament de Geografia, 10.000 euros per al primer any d'execució).
9. Seminari de formació de formadors i orientació psicopedagògica de la comunitat educativa al centre per a nins i nines sords Effetah de Tànger. (Marroc, Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació, 3.516,16 euros per al primer any d'execució).

### **Centre de Documentació en Cooperació al Desenvolupament (CD2)**

El CD2 s'ha consolidat com a centre de documentació especialitzat en cooperació per al desenvolupament gràcies al creixement de la biblioteca digital i la col·lecció impresa. Les accions que s'han duit a terme han estat:

- Manteniment i gestió de la biblioteca.
- Compra i catalogació de nous fons bibliogràfics.
- Realització de la càpsula formativa "El còmic social i compromès com a eina educativa", a càrrec de Susanna Martin.
- Realització d'un mural interior i exterior, a càrrec de Carles God, per difondre el CD2.

### **Primera convocatòria dels Premis Agenda 2030 per a la Transformació Social i el Desenvolupament Humà Sostenible per a TFG i TFM de la UIB**

S'han premiat quatre treballs (2 TFG i 2 TFM).

#### **Altres activitats**

- L'artista multidisciplinari Diego Ingold ha elaborat un vídeo per donar a conèixer la tasca que es duu a terme des de l'OCDS.
- Itinerància de l'exposició "La UIB, compromesa amb l'Agenda 2030", que ha s'ha duit a la seu universitària de Menorca i a diferents IES de l'illa de Mallorca.
- Preparació de diferents materials per difondre l'Agenda 2030: reedició de quaderns, edició de polseres i edició de carpetes.

#### **1.1.2. Àmbit estatal**

En el marc de l'Administració general de l'Estat espanyol, al llarg de l'any 2018, la Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears ha participat en diferents mecanismes de coordinació convocats pel Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació:



Pel que fa a la COMISSIÓ INTERTERRITORIAL DE COOPERACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT, com a òrgan consultiu creat per enfortir la coordinació, la concertació i la complementarietat entre les administracions públiques de l'Estat espanyol que duen a terme accions en matèria de cooperació, el Ministeri d'Afers Exteriors i Cooperació n'ha convocat una sessió ordinària durant l'any 2018, a la qual ha assistit el Govern, mitjançant la Direcció General de Cooperació.

<i>Data</i>	<i>Principals continguts de la sessió</i>
7 de febrer	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Aprovació de l'acta de la sessió anterior.</li> <li>• Informació del secretari d'Estat de Cooperació Internacional i per a Iberoamèrica i el Carib sobre la situació actual de la política de cooperació per al desenvolupament en el marc del context internacional.</li> <li>• Informació sobre les reunions del GAN per a l'Agenda 2030 i altres assumptes rellevants de l'Agenda 2030.</li> <li>• Dictamen sobre l'esborrany del V Pla Director de la Cooperació Espanyola 2018-2020/21.</li> </ul>
14 de febrer	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Aprovació de l'acta de la sessió anterior.</li> <li>• Dictamen sobre l'esborrany del V Pla Director de la Cooperació Espanyola 2018-2020/21.</li> </ul>

D'altra banda, l'AGÈNCIA ESPANYOLA DE COOPERACIÓ INTERNACIONAL PER AL DESENVOLUPAMENT (AECID) –com a òrgan vertebrador de la política espanyola de cooperació per al desenvolupament– ha convocat diverses reunions de coordinació i diàleg al llarg del 2018.

<i>Convocant</i>	<i>Motiu</i>	<i>Data</i>
AECID	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Signatura del conveni d'ajuda humanitària entre CA i AECID.</li> </ul>	3 d'octubre
AECID	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Reunió del conveni d'ajuda humanitària entre CA i AECID (duita a terme a Santiago de Compostel·la).</li> </ul>	31 d'octubre

### 1.1.3. Àmbit internacional

Durant l'any 2018, s'ha treballat per millorar la pertinència, la qualitat i l'eficàcia de les actuacions de cooperació que es duen a terme en els països socis per donar coherència a la política autonòmica de cooperació. Aquesta tasca s'ha realitzat mitjançant l'alineament, la coordinació i la complementarietat amb els actors següents:

- Amb els ORGANISMES INTERNACIONALS que tenen oficines als països amb la finalitat de millorar l'anàlisi del context en què es desenvolupen els projectes i promoure una major i millor coordinació. S'han fet reunions de treball a Bolívia amb el PNUD i als Territoris Palestins amb la UNRWA.
- Amb les ADMINISTRACIONS DESCENTRALITZADES dels països socis i amb la resta d'actors públics i privats. En aquest sentit, les missions de seguiment en el

terreny faciliten el desplegament dels instruments legals que articulen la col·laboració, amb l'objectiu de millorar les condicions de vida de la població subjecte. Durant l'estada al Senegal, s'ha pres contacte amb el Ministère de la Jeunesse, de l'Emploi et de la Construction Citoyenne, l'Agence Nationale pour la Promotion de l'Emploi des Jeunes (ANPEJ), l'Agence Nationale d'Insertion et de Développement Agricole, l'Agence Régionale de Développement de Saint-Louis i l'Organització Internacional de les Migracions.

- Amb les OFICINES TÈCNIQUES DE COOPERACIÓ (OTC) de l'AECID ubicades en els països socis, en l'àmbit de la coordinació i la complementarietat de les actuacions en el terreny, i de la participació en l'aplicació dels marcs d'associació dirigits a enfortir l'eficàcia i la qualitat de les intervencions. Concretament, s'ha duit a terme una reunió institucional amb les OTC de Bolívia, dels Territoris Palestins i de la República Dominicana.
- Amb les COMUNITATS RURALS on s'han executat projectes de cooperació i s'han mantingut reunions per conèixer millor l'àmbit de desenvolupament dels projectes. En el cas de Perú, s'han visitat les comunitats de Nievería, Huachipa, Jicamarca i Cajamarquilla. Pel que fa als Territoris Palestins, s'ha visitat la comunitat de Rafat.
- Amb els INSTRUMENTS DE COOPERACIÓ EUROPEUS que permetin treballar amb zones prioritàries per a la cooperació balear. La Direcció General ha participat en les jornades de cooperació europea organitzades per la Comissió, European Development Days (EDD), els dies 5 i 6 de juny de 2018, a Brussel·les. En aquesta dotzena edició, l'EDD 2018 tenia com a objectiu unir el compromís de la Unió Europea amb la igualtat de gènere i l'apoderament de les dones amb l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible. Aquest any es va decidir convidar a l'esdeveniment dos tècnics de l'Agència Nacional per a la Promoció de l'Ocupació Juvenil (ANPEJ) del Senegal perquè poguessin establir relacions amb altres institucions en l'àmbit de l'ocupació per a joves. L'ANPEJ forma part activa del conveni signat amb l'Agència de Cooperació Internacional per al desenvolupament al Senegal.

## 1.2. Eficàcia

Amb l'objectiu d'optimitzar els recursos disponibles i aportar un valor afegit a la cooperació de les Illes Balears aprofitant l'experiència de treball de tots els agents, el Pla Director 2016-2019 prioritza diverses ZONES D'INTERVENCIÓ. Per això, les actuacions de cooperació que s'han duit a terme durant el 2018, tant mitjançant la convocatòria de subvencions com de manera directa, s'han desenvolupat en els països següents:

- PAÏSOS PRIORITARIS: Níger, Burundi, Burkina Faso, Mali, República Democràtica del Congo, Etiòpia, Senegal, Tanzània, Haití, Hondures, Guatemala, Nicaragua, El Salvador, Bolívia, Índia, Marroc, Territoris Palestins Ocupats (i població palestina refugiada a altres països) i República Àrab Sahrauí Democràtica.
- PAÏSOS PREFERENTS: Colòmbia, Equador, Perú, República Dominicana i Cuba.
- PAÏSOS DE LA CONCA MEDITERRÀNIA: Tunísia, Líbia, Algèria, Jordània i Líban.

D'altra banda, l'any 2018, el Govern ha donat suport a les actuacions desenvolupades dins els SECTORS D'INTERVENCIÓ següents, considerats estratègics en el III Pla Director:

- En cooperació per al desenvolupament:
  - Dret als serveis socials bàsics (salut, educació, aigua i sanejament).
  - Desenvolupament econòmic per a la reducció de la pobresa.
  - Apoderament de les dones.
  - Protecció i conservació ambientals.
  - Suport a la governança democràtica i al poder local.
  
- En acció humanitària:
  - Reducció de riscos davant de desastres.
  - Assistència per satisfer les necessitats bàsiques, urgents i immediates.
  - Protecció i garantia dels drets fonamentals lligats a situacions d'emergència o crisis cròniques.
  
- En educació per al desenvolupament:
  - Sensibilització i foment d'una consciència crítica.
  - Educació en l'àmbit formal.
  - Comunicació per a la transformació social.
  - Comerç just i compra pública ètica.

Totes aquestes polítiques i actuacions de desenvolupament han tingut en compte les PRIORITATS TRANSVERSALS que estableix el III Pla Director i que s'integren en les línies estratègiques i els objectius del mateix Pla:

- Els drets humans.
- La participació.
- L'equitat de gènere.
- La sostenibilitat ambiental.

Per promoure l'aprenentatge, impulsar millores i augmentar la qualitat de les actuacions, és important comprovar que les intervencions subvencionades pel Govern de les Illes Balears s'han executat de manera eficaç i eficient. Per això, les missions tècniques de seguiment de projectes de cooperació i d'educació per al desenvolupament finançats pel Govern de les Illes Balears tenen el doble objectiu de verificar l'execució de la despesa i valorar l'impacte sobre la població destinatària. Durant l'exercici 2018 s'han fet les VISITES TÈCNIQUES DE SEGUIMENT I MONITORATGE següents:

Lloc	Projectes visitats i àmbit	Data
Marroc	Seguiment del projecte "Integració socioeconòmica i mediambiental de la població de dos barris marginals a la zona urbana de Chefchaouen" (ATED-STEI), així com reunió amb l'equip tècnic i directiu del projecte "Promoció de l'equitat de gènere i suport integral a dones i nenes víctimes de violència familiar al nord del Marroc" (ATED).	Del 10/04 al 17/04
Palestina	Visita als projectes vinculats a Metges del Món, UNRWA, i ACPP (Assemblea de Cooperació per la Pau) vinculats a salut, gènere, riscos humanitaris i crisis associades amb violacions de drets humans (entre d'altres).	Del 27/10 al 05/11
Perú i Bolívia	Visita als projectes de les entitats Associació Família i Societat (AFIS) a diversos municipis; Creu Roja al districte de San Juan de Lurigancho; CESAL a les comunitats de Nievería, Huachipa, Jicamara i Cajamarquilla; Fundació de Solidaritat Amaranta a Lima i Cochabamba; Mans Unides; Salut i Gènere; Fundació Amazònia, etc.	Del 22/06 al 11/07
República Dominicana i Haití	Visita al projecte "Grabando Dominicana: Un futuro profesional en la artes audiovisuales para el colectivo juvenil de Santo Oeste"; a més, reunió amb els responsables d'execució dels projectes de Tet Kole, Brigada de l'MST a Brasil i VSF (referits a justícia alimentària, agricultura sostenible, gènere i sobirania alimentària, etc.).	Del 24/06 al 03/07

Finalment, durant aquest any s'ha tancat i publicat el nou Decret 15/2018, de 8 de juny, del règim especial de les ajudes a l'exterior en matèria de cooperació per al desenvolupament i solidaritat internacional i del Registre d'organitzacions no governamentals de desenvolupament de les Illes Balears, que substitueix l'anterior Decret 115/2010, de 12 de novembre.

La nova normativa permet donar resposta a les demandes dels agents socials de cooperació, que reclamaven més agilitat en el procés de concessió i més facilitat en la justificació de les subvencions.

### 1.3. Transparència

Al llarg de l'any 2018, la Direcció General de Cooperació ha fet difusió de la informació administrativa i les estratègies polítiques, amb l'objectiu d'augmentar la transparència i la rendició de comptes cap a la ciutadania. Per aconseguir-ho, s'han duit a terme les actuacions següents:

- S'ha mantingut actualitzat el PORTAL DE COOPERACIÓ, ubicat dins el web del Govern de les Illes Balears, principalment pel que es refereix a la documentació administrativa de les convocatòries de subvencions per a ONGD. El portal, a més, permet l'accés a documents estratègics i a dades sobre l'AOD, així com a altres informacions d'interès sobre la política de cooperació.
- S'han proporcionat dades al Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació mitjançant la plataforma INFO@OD, l'eina principal de la cooperació espanyola

per a la consulta d'informació relativa a l'AOD, en la qual participen tots els actors oficials: ministeris, comunitats autònomes, federacions de municipis i universitats públiques.

- En darrer lloc, mitjançant la publicació d'aquesta MEMÒRIA ANUAL DE 2018, es pretén informar la ciutadania sobre la política de cooperació per al desenvolupament i sobre la utilització dels recursos públics dins l'any pressupostari que s'ha tancat.

## 2. Instruments

La Llei 9/2005, de 21 de juny, de cooperació per al desenvolupament, estableix els instruments mitjançant els quals es vertebrava la política de cooperació. L'any 2018 s'han impulsat, de manera preferent, els instruments que es detallen a continuació.

### 2.1. Cooperació tècnica

La cooperació tècnica comprèn qualsevol modalitat d'assistència adreçada a la formació i la qualificació de recursos humans en el país soci. El nou enfocament recollit en el consens internacional sorgit de la Declaració de París sobre l'Eficàcia de l'Ajuda i en el Programa d'Acció d'Accra estableix la cooperació tècnica com a àmbit prioritari d'atenció i considera que el desenvolupament de les capacitats ha de ser un procés endogen, fortament liderat pel país soci, i amb un paper de suport del país donant.

L'assistència tècnica és una de les modalitats de la cooperació tècnica, caracteritzada per l'enviament de persones expertes, formadores i voluntàries als països socis. En el marc de la cooperació balear, les assistències tècniques estan destinades a actuacions concretes com a resposta a necessitats detectades des del país soci, mitjançant la transferència de coneixements de personal tècnic de l'Administració autonòmica o local de les Illes Balears.

Tenint en compte que la cooperació tècnica s'ha d'adaptar i alinear amb les necessitats dels socis del Sud, l'any 2018 la Direcció General de Cooperació ha duit a terme una experiència de capacitació a Guatemala.

### 2.2. Cooperació econòmica

Aquest instrument comprèn les aportacions econòmiques (en condicions no reemborsables) a projectes i programes d'ajuda per millorar les condicions socioeconòmiques dels països socis.

#### 2.2.1. Actuacions directes

Al llarg de l'any 2018 s'han fet aportacions econòmiques directes (en condicions no reemborsables) a diferents projectes i programes. Un dels objectius és millorar

les condicions de vida de la població refugiada i donar suport al sistema de salut de la República Àrab Sahrauí Democràtica (RASD), així com sensibilitzar la ciutadania de les Illes Balears amb la finalitat de promoure la reflexió sobre el conflicte sahrauí.

**Acord de col·laboració entre la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació i l'Associació d'Amics del Poble Sahrauí de les Illes Balears**

Projecte: "Millora de les condicions de vida de la població sahrauí refugiada als campaments de refugiats de Tindouf i sensibilització, incidència política i mobilització social de la població balear envers el conflicte sahrauí"

Òrgan gestor: Direcció General de Cooperació

Soci local: RASD

País: campaments de refugiats sahrauís (Algèria)

Sector d'intervenció: ajuda multisectorial

Aportació: 190.000,00 €

**Acord de col·laboració entre la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació i l'entitat Escola en Pau**

Projecte: "Madrassa 2018"

Òrgan gestor: Direcció General de Cooperació

Soci local: RASD

País: campaments de refugiats sahrauís (Algèria)

Sector d'intervenció: ensenyament / formació multisectorial

Aportació: 38.500 €

**Acord de col·laboració entre la Conselleria de Serveis Socials i la Coordinadora d'ONGD (CONGDIB)**

Projecte: "Enfortim el teixit associatiu de les ONGD de les Illes Balears cercant aliances amb diferents actors socials i millorant la seva comunicació i participació"

Òrgan gestor: Direcció General de Cooperació

Soci local: Coordinadora d'ONGD (CONGDIB)

País: Espanya (Illes Balears)

Sector d'intervenció: sensibilització

Aportació: 25.000 €

**Acord de col·laboració entre la Conselleria de Serveis Socials i la Universitat de les Illes Balears**

Projecte: "Assignació nominativa per dur a terme actuacions en matèria de cooperació per al desenvolupament"

Òrgan gestor: Direcció General de Cooperació

Soci local: Universitat de les Illes Balears

País: Espanya (Illes Balears)

Sector d'intervenció: sensibilització

Aportació: 180.000 €

**Acord de col·laboració entre la Conselleria de Serveis Socials i el Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació**

Projecte: "Aportació anual per a la realització d'activitats en matèria de cooperació per al desenvolupament per a l'any 2018"  
 Òrgan gestor: Direcció General de Cooperació  
 Soci local: Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació  
 País: Espanya i altres països  
 Sector d'intervenció: cooperació/sensibilització  
 Aportació: 300.000 €

**Acord de col·laboració entre la Conselleria de Serveis Socials i el Fons Menorquí de Cooperació**

Projecte: "Aportació anual per a la realització d'activitats en matèria de cooperació per al desenvolupament per a l'any 2018"  
 Òrgan gestor: Direcció General de Cooperació  
 Soci local: Fons Menorquí de Cooperació  
 País: Espanya i altres  
 Sector d'intervenció: sensibilització/cooperació  
 Aportació: 150.000 €

**Conveni de col·laboració entre la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació i el Fons Pitiús de Cooperació**

Projecte: "Aportació anual per a la realització d'activitats en matèria de cooperació per al desenvolupament per a l'any 2018"  
 Òrgan gestor: Direcció General de Cooperació  
 Soci local: Fons Pitiús de Cooperació  
 País: Espanya i altres  
 Sector d'intervenció: sensibilització/cooperació  
 Aportació: 150.000 €

**Conveni de col·laboració entre la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació i l'Agència de les Nacions Unides per als Refugiats de Palestina al Pròxim Orient (UNRWA)**

Projecte: "Distribución urgente de ayuda alimentaria para la población refugiada de Palestina en situación de extrema pobreza en la Franja de Gaza"  
 Òrgan gestor: Direcció General de Cooperació  
 Soci local: Agència de les Nacions Unides per als Refugiats de Palestina al Pròxim Orient (UNRWA)  
 País: Palestina  
 Sector d'intervenció: assistència de necessitats bàsiques, urgents i immediates  
 Aportació: 100.000 €

**Conveni de col·laboració per a l'actuació conjunta i coordinada en matèria d'acció humanitària amb l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (AECID)**

Aportació: 50.000 €

**Subvenció directa al programa "Progresando con solidaridad" (PROSOLI) de la Vicepresidència de la República Dominicana**

Projecte: “Centre de capacitació i producció al municipi Los Alcarrizos”  
 Òrgan gestor: Direcció General de Cooperació  
 Soci local: Vicepresidència de la República Dominicana  
 Sector d'intervenció: formació/educació  
 Aportació: 250.000 € (125.000 per a l'any 2018; 125.000 per a l'any 2019)

### **Subvenció directa al CIDH de l'OEA**

“Promoción y capacitación a defensores de derechos humanos en las Américas”  
 Òrgan gestor: Direcció General de Cooperació  
 País: diversos  
 Soci local: CIDH  
 Sector d'intervenció: educació / drets humans  
 Aportació: 50.000 €

## **2.2.2. Actuacions a iniciativa de les entitats socials**

- **Convocatòria de subvencions per executar projectes de cooperació per al desenvolupament per a l'any 2018**

### **“Prevención y protección contra la violencia de género para mujeres refugiadas de Palestina en la Franja de Gaza”**

Entitat: Comitè Espanyol de la UNRWA  
 Soci local: Comitè Espanyol de la UNRWA  
 País: Palestina  
 Sector d'intervenció: respecte pels drets humans, dona i desenvolupament  
 Pressupost total: 157.315 €  
 Subvenció: 120.000 €

### **“Formación y mejora de la calidad de vida de las niñas, niños y jóvenes desplazados por el conflicto armado, en el pueblo de Kabba, región de Koulikoro, Mali”**

Entitat: REMAR Balears  
 Soci local: REMAR Mali  
 País: Mali  
 Sector d'intervenció: educació primària  
 Pressupost total: 103.735,78 €  
 Subvenció: 38.780 €

### **“Contribuyendo a la mejora del derecho a la educación de base y a la profesionalización de las niñas y jóvenes de la región de Ségou, Mali”**

Entitat: Mans Unides  
 Soci local: Religiosas de María Inmaculada  
 País: Mali  
 Sector d'intervenció: serveis i instal·lacions educatius i formació  
 Pressupost total: 283.250,21 €  
 Subvenció: 25.409 €



**“Acceso al agua potable de 126 familias en aldea Chulumal I, Quiché”**

Entitat: Voluntaris de Mallorca  
 Soci local: Asociación de Desarrollo Integral Zacualpense (ADIZ ONG)  
 País: Bolívia  
 Sector d'intervenció: abastiment bàsic d'aigua potable i sanejament bàsic  
 Pressupost total: 82.200,18 €  
 Subvenció: 82.200,18 €

**“Promoción de l'equitat de gènere i suport integral a les dones i nenes víctimes de violència familiar al nord del Marroc. 2n any”**

Entitat: STEI-I  
 Soci local: Asociación Talassemthane para el Medio Ambiente y el Desarrollo (ATED)  
 País: Marroc  
 Sector d'intervenció: dona i desenvolupament  
 Pressupost total: 100.000 €  
 Subvenció: 77.300 €

**“Formació per a docents i joves com a eina de desenvolupament i solidaritat a Guatemala. 3r any”**

Entitat: Ensenyants Solidaris  
 Soci local: AEPREQ  
 País: Guatemala  
 Sector d'intervenció: formació de professors  
 Pressupost total: 50.300,4 €  
 Subvenció: 38.857,4 €

**“Familias de hogares Aynewasi con oportunidades sociales y económicas fortalecen su dinámica familiar”**

Entitat: Amics de la Infància  
 Soci local: Ayne Perú  
 País: Perú  
 Sector d'intervenció: formació de professors  
 Pressupost total: 157.667,77 €  
 Subvenció: 73.639,13 €

**“Millora del dret a la supervivència de nens i nenes entre 0 i 5 anys a través de la implantació d'un model de desenvolupament integral de la primera infància a Independencia i El Alto, Bolívia”**

Entitat: Fundació UNICEF Comitè Espanyol  
 Soci local: UNICEF Bolívia  
 País: Bolívia  
 Sector d'intervenció: educació  
 Pressupost total: 198.607,27 €  
 Subvenció: 84.839,36 €

**“Fortalecimiento de los DESCA de mujeres, niñas y niños menores de cinco años Q'anjob'al de San Juan Ixcoy en el Dpto. de Huehuetenango”**

**(Guatemala): derecho a una salud y una alimentación adecuada, sostenible, con pertinencia cultural y enfoque de genero”**

Entitat: Apotecaris Solidaris  
Soci local: Apotecaris Solidaris  
Sector d'intervenció: salut  
Pressupost total: 145.711,78 €  
Subvenció: 92.390,99 €

**“Apoyar con infraestructura y nutrición a la comunidad educativa rural del nivel inicial de la provincia de Pisco, Región Inca, Perú”**

Entitat: Associació Família i Societat (AFIS)  
Soci local: Redes Perú  
País: Bolívia  
Sector d'intervenció: educació primera infància  
Pressupost total: 59.990 €  
Subvenció: 28.606 €

**“Integración Laboral per a nines amb discapacitat mental lleu i mares pobres d'infants amb discapacitat al barri Djélibougou de la Comuna I a la capital Bamako, Mali”**

Entitat: Fundació Balcat Solidaris  
Soci local: AMALDEME  
País: Mali  
Sector d'intervenció: serveis i instal·lacions educatius i formació  
Pressupost total: 59.570 €  
Subvenció: 33.220 €

**“Fortalecimiento del derecho a la educación en la comunidad de kanyukua, (R.D. Congo)”**

Entitat: Fundació Summa Humanitate  
Soci local: Projet Ditunga  
País: República Democràtica del Congo  
Sector d'intervenció: educació primària  
Pressupost total: 178.215,66 €  
Subvenció: 92.523,02 €

**“Incidencia y organización de Víctimas del Cambio Climático para la Defensa de la Vida y del Territorio en El Salvador”**

Entitat: Associació Entrepobles  
Soci local: Centro Salvadoreño de Tecnología Apropiaada (CESTA)  
País: El Salvador  
Sector d'intervenció: educació / formació mediambiental  
Pressupost total: 125.606,74 €  
Subvenció: 112.856,74 €

**“Intervención integrada para el incremento de las oportunidades productivas y comerciales de los actores débiles de la cadena productiva del cacao en el distrito de Chazuta”**

Entitat: Foment al Desenvolupament Econòmic Social de Balears (FODESBA)

Soci local: Instituto para el Desarrollo Sostenible de la Amazonia (IDSA)

País: Perú

Sector d'intervenció: cooperatives agrícoles

Pressupost total: 109.002,43 €

Subvenció: 77.976,77 €

**“Accés al dret a un habitatge digne amb sanejament bàsic per a 78 dones i les seves famílies de la comunitat rural de Molagavalli Kottala, districte d'Anantapur, Índia”**

Entitat: Fundació Vicente Ferrer

País: Índia

Soci local: Rural Development Trust / Women Development Trust (RDT/WDT)

Pressupost total: 188.348,81 €

Subvenció: 120.000 €

**“Fortalecimiento de organizaciones campesinas para el ejercicio de sus derechos sociales, económicos y ambientales con equidad y justicia en los municipios de Torotoro y Acasio”**

Entitat: Centre d'Estudis Rurals i d'Agricultura Internacional (CERAI)

Soci local: CIPCA

País: Bolívia

Sector d'intervenció: cooperatives agrícoles

Pressupost total: 120.000 €

Subvenció: 83.340 €

**“Yo también soy Oeste TV: proyecto de sensibilización y formación de las/los jóvenes de Santo Domingo Oeste”**

Entitat: Fundació Concòrdia

Soci local: Fundació Concòrdia Dominicana

País: República Dominicana

Sector d'intervenció: formació professional

Pressupost total: 58.300,35 €

Subvenció: 32.639,85 €

**“Proyecto empoderamiento de la mujer en las comunidades rurales de Siraro a través de su desarrollo económico”**

Entitat: Llevant en Marxa

Soci local: Consolate Fathers

País: Etiòpia

Sector d'intervenció: dona i desenvolupament

Pressupost total: 113.853,5 €

Subvenció: 32.138 €

**“Mejorada la capacidad profesional y las condiciones laborales de 75 docentes de educación preescolar en el Departamento de Madriz”**

Entitat: Fundació Institut Sindical de Cooperació al Desenvolupament (ISCOD)

Soci local: Asociación Promotores de la Cultura (APC)

País: Nicaragua

Sector d'intervenció: formació de professors

Pressupost total: 185.492,26 €

Subvenció: 119.090,90 €

**“Promoviendo el liderazgo femenino y la ciudadanía activa en las comunidades locales de Casamance, fase II”**

Entitat: Asamblea de Cooperació per la Pau (ACPP)

Soci local: USOFORAL

País: Senegal

Sector d'intervenció: política educativa i gestió administrativa

Pressupost total: 123.496 €

Subvenció: 115.542 €

**“Fortalecimiento organizativo de mujeres para la soberanía alimentaria y la defensa del territorio en el área de influencia del Páramo del Santurbán-Santander-Colombia”**

Entitat: Illes Solidàries amb el Sud

Soci local: Corporación Buen Ambiente (CORAMBIENTE)

País: Colòmbia

Sector d'intervenció: dona i desenvolupament

Pressupost total: 71.936,33 €

Subvenció: 35.471,49 €

**“Adaptación al cambio climático mejorando la resiliencia a través del acceso a agua, saneamiento y promoción de buenas prácticas higiénicas de 3 comunidades agropastorales del distrito de Simanjiro, región de Manyara”**

Entitat: Creu Roja

Soci local: Creu Roja Tanzana

País: Tanzània

Sector d'intervenció: aigua potable i sanejament bàsic en zones rurals

Pressupost total: 304.770 €

Subvenció: 28.410 €

**“Innovo y cambio: modelo educativo inclusivo y con perspectiva de género para niñas y niños de Waslala, Nicaragua”**

Entitat: Fundació Ajuda en Acció

Soci local: Fundación Madre Tierra

País: Tanzània

Sector d'intervenció: educació primària

Pressupost total: 154.267 €

Subvenció: 120.000 €

**“Mejora del abastecimiento y gestión municipal del agua en el sector No.1, de la aldea La Emboscada, del municipio de San Miguel Siguilá.**

**Quetzaltenango”**

Entitat: Fundació MUSOL

Soci local: Servicios para el Desarrollo (SER)

País: Guatemala

Sector d'intervenció: abastiment bàsic d'aigua potable i sanejament bàsic

Pressupost total: 147.640,61 €

Subvenció: 115.521,31 €

**“Promoción de la soberanía alimentaria a través del fortalecimiento de las capacidades de 100 familias campesinas del municipio de Totogalpa”**

Entitat: Treball Solidari

Soci local: INPRHU

País: Nicaragua

Sector d'intervenció: producció d'aliments agrícoles

Pressupost total: 132.672,01 €

Subvenció: 114.140 €

**“El Derecho a la Alimentación de campesinas y campesinos ante la expansión del modelo agroalimentario en las provincias de Kwango y Kwilu”**

Entitat: Veterinaris sense Fronteres (Vetermon)

Soci local: Confédération Paysanne du Congo

País: República Democràtica del Congo

Sector d'intervenció: desenvolupament agrari alternatiu

Pressupost total: 120.000 €

Subvenció: 115.004,73 €

**“Mejorar la capacidad de la comunidad educativa para proporcionar servicios de salud mental y apoyo psicosocial y protección infantil; para asistir a la infancia en situación de vulnerabilidad en sus respectivas escuelas en la Gobernación de Jericó”**

Entitat: Metges del Món

Soci local: Palestinian Counseling Center (PCC)

País: República Democràtica del Congo

Sector d'intervenció: desenvolupament agrari alternatiu

Pressupost total: 120.000 €

Subvenció: 120.000 €

**“Construcción d'infraestructures bàsiques d'educació primària i equipaments”**

Entitat: Associació Pa i Mel

Soci local: Associació Pa i Mel Burkina

País: Burkina Faso

Sector d'intervenció: educació primària

Pressupost total: 120.000 €

Subvenció: 120.000 €

**“Mejora del nivel educativo de estudiantes de tercer ciclo de 6 centros escolares del municipio de Sacacoyo, departamento de la Libertad. El Salvador”**

Entitat: CESAL  
Soci local: CESAL  
País: El Salvador  
Sector d'intervenció: educació secundària  
Pressupost total: 120.000 €  
Subvenció: 106.712,93 €

**“Mejora de la producción y comercialización agrícola en los municipios de Chapeltique, Guatajiagua y Yamabal. El Salvador”**

Entitat: Fundació ADRA  
Soci local: ADRA El Salvador  
País: El Salvador  
Sector d'intervenció: cooperatives agrícoles  
Pressupost total: 149.058 €  
Subvenció: 73.544 €

- **Convocatòria de subvencions per executar projectes de postemergències en països en desenvolupament per a l'any 2018**

**“Combatre la desnutrició en zones oblidades de la República Centreafricana (RCA)”**

Entitat: Fundació UNICEF Comitè Espanyol  
Soci local: UNICEF República Centreafricana  
País: República Centreafricana  
Sector d'intervenció: assistència de necessitats bàsiques, urgents i immediates  
Pressupost total: 253.087,47 €  
Subvenció: 40.000 €

**“Protegir i proporcionar un entorn familiar per a nenes i nens no acompanyats o separats de les seves famílies al Nord-est de Nigèria”**

Entitat: Fundació UNICEF Comitè Espanyol  
Soci local: Unicef Nigèria  
País: Nigèria  
Sector d'intervenció: protecció i garantia dels drets fonamentals (emergències o crisis cròniques)  
Pressupost total: 260.000 €  
Subvenció: 40.000 €

**“Apoyo al llamamiento de la Media Luna Roja Palestina para la atención sanitaria urgente en territorios palestinos (Franja de Gaza y Cisjordania) de las personas afectadas en la gran marcha del retorno”**

Entitat: Creu Roja  
Soci local: Mitja Lluna Roja  
País: Palestina

Sector d'intervenció: assistència de necessitats bàsiques, urgents i immediates  
 Pressupost total: 322.337,5 €  
 Subvenció: 40.000 €

**“Proyecto para tratar casos de malnutrición y recuperación de cosechas en la comunidad de Ropi”**

Entitat: Llevant en Marxa  
 Soci local: Consolate Fathers  
 País: Etiòpia

Sector d'intervenció: assistència de necessitats bàsiques, urgents i immediates  
 Pressupost total: 39.200 €  
 Subvenció: 36.450 €

**“Mejorar condiciones nutricionales y transporte en centros de educación especial y de discapacidad sensorial de los campos de refugiados saharauis en Tinduf - curso 2018-2019”**

Entitat: Creu Roja  
 Soci local: Mitja Lluna Roja  
 País: Algèria

Sector d'intervenció: assistència de necessitats bàsiques, urgents i immediates  
 Pressupost total: 115.500,00 €  
 Subvenció: 35.050,76 €

**“Ayuda humanitaria para las personas más vulnerables afectadas por la erupción del Volcán de Fuego en Guatemala”**

Entitat: Creu Roja  
 Soci local: Creu Roja Guatemala  
 País: Guatemala

Sector d'intervenció: assistència de necessitats bàsiques, urgents i immediates  
 Pressupost total: 225.000 €  
 Subvenció: 30.550 €

**“Mitigar el impacto de riesgos humanitarios y las crisis asociadas con violaciones de DIH/DIDH sobre los derechos y la dignidad de la población más vulnerable de la comunidad de Rafat, Zona C, Salfit, Cisjordania, Palestina”**

Entitat: Assembla de Cooperació per la Pau (ACPP)  
 Soci local: Palestinian Hydrology Group For Water  
 País: Palestina

Sector d'intervenció: protecció i garantia dels drets fonamentals (emergències o crisis cròniques)  
 Pressupost total: 40.369,50 €  
 Subvenció: 40.000 €

**“Dotación de techos mínimos a familias numerosas albergadas producto de la violenta erupción del Volcán de Fuego en Guatemala”**

Entitat: Treball Solidari  
 Soci local: CEDEPEM

País: Guatemala  
 Sector d'intervenció: rehabilitació i reconstrucció immediata postdesastre  
 Pressupost total: 46.000 €  
 Subvenció: 39.045,00 €

### **“Asistencia básica para población refugiada siria en Jordania”**

Entitat: Espanya amb ACNUR  
 Soci local: ACNUR Jordània  
 País: Jordània  
 Sector d'intervenció: assistència de necessitats bàsiques, urgents i immediates  
 Pressupost total: 52.197,81 €  
 Subvenció: 23.404,24 €

## **2.3. Educació per al desenvolupament (EpD)**

Aquest instrument té com a objectiu primordial crear una consciència social compromesa amb l'erradicació de la pobresa i la lluita contra l'exclusió social, amb la defensa del desenvolupament humà i sostenible, i amb la promoció de la ciutadania global.

### **2.3.1. Actuacions directes**

#### **Col·laboració amb la Conselleria d'Educació i Universitat**

Durant el 2018 s'ha executat el Programa Pilot de Centres Educatius per a la Ciutadania Global i Transformadora, que pretén contribuir a generar coneixements, valors i actituds en la tasca de capacitar ciutadans actius, compromesos, crítics, lliures i solidaris, capaços de donar respostes als reptes del món actual, prendre decisions i incidir en l'entorn, facilitant als centres educatius les eines per impulsar una societat més justa i un pensament crític i transformador de la societat que doni resposta als canvis econòmics, socials, polítics i culturals del món. Els centres adherits al programa han estat:

- CEIP Sant Antoni de Portmany
- CEIP Torres de Balàfia
- IES Francesc de Borja Moll
- IES Capdepera
- IES Mossèn Alcover
- CEPA Camp Rodó

El Programa Pilot va acabar el 30 de juny amb la presentació de les memòries d'activitats dels centres participants.

En el marc de l'acord de col·laboració, es preveia integrar accions formatives sobre educació per al desenvolupament en el pla quadriennal de formació permanent del professorat. Així, es varen dur a terme dues accions formatives:

#### **Curs “Educació per a la ciutadania global i transformadora”**



Durada: 12 hores  
 Dates: 25, 26, 27 de gener i 3 de febrer  
 Lloc: CEP Palma i CEP Eivissa  
 Metodologia: presencial i per videoconferència  
 Formador/Entitat: Alejandra Boni, Maria Monzó, Gema Celorio  
 Assistents: 40 persones (7 homes i 33 dones)

### **I Jornada de Bones Pràctiques d'Educació per al Desenvolupament**

Durada: 8 hores  
 Data: 10 de maig de 2018  
 Lloc: sala d'actes de l'IES Francesc de Borja Moll  
 Metodologia: presencial  
 Formador/Entitat: Maria Dolores Ochoa i diverses ONGD  
 Assistents: 80 persones

El 22 d'agost de 2018 es va signar la convocatòria per a la participació en el Programa de Centres Educatius per a la Ciutadania Global i Transformadora per al curs escolar 2018-2019, en què s'han presentat 8 centres educatius de Mallorca i Eivissa.

### **Programa de Comerç Just**

El comerç just constitueix un mètode eficaç d'EpD i promou la concertació amb els agents interessats a fomentar aquest àmbit de treball. Al mateix temps, facilita la comprensió del funcionament del sistema financer i de comerç internacional, dels hàbits de consum insostenibles i de les desigualtats entre països, així com de les fórmules, els principis i les propostes per corregir-les.

Mitjançant el Grup de Comerç Just, diverses entitats socials de comerç just (S'Altra Senalla, Finestra al Sud, Càritas Mallorca, Casal de la Pau, Fundació Deixalles, Fundació Vicente Ferrer, Oxfam Intermón, Shikamoo i Càritas Menorca), juntament amb la Direcció General de Cooperació, treballen en xarxa per impulsar un programa de sensibilització en aquest àmbit adreçat a la població de les Illes Balears. El programa intenta aconseguir augmentar la quota comercial dels productes de comerç just, tant entre la població en general com entre les administracions públiques mitjançant la compra pública responsable.

Al llarg de l'any 2018, el Grup de Comerç Just ha organitzat diferents activitats, tals com el Dia Mundial del Comerç Just i la Campanya de Nadal, a més d'activitats puntuals com ara fires de productes de comerç just, grafitis i tallers infantils de contacontes.

El cost del programa ha estat de 25.000 €.

## Pla de Formació

Un dels objectius estratègics del III Pla Director de la Cooperació Balear 2016-2019 és reforçar les capacitats tècniques dels agents de cooperació mitjançant la formació especialitzada i continuada. En aquest context, la Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears dissenya anualment una oferta formativa adaptada a les demandes del personal tècnic del Govern i a partir de les necessitats de les ONGD de les Balears, que s'extreuen dels qüestionaris i les enquestes que es fan. L'objectiu principal és millorar la qualitat formativa dels agents de cooperació de les Balears, adaptant-la a cada col·lectiu i als temes d'actualitat de la cooperació per al desenvolupament.

Al llarg de l'any 2018, la Direcció General de Cooperació ha organitzat els cursos següents:

### **Curs “Diversitat sexual i de gènere per a una cooperació transformadora”**

Aquesta formació pretenia obrir el debat sobre el que suposa una “cooperació transformadora no normativa”, la qual amplia la interpretació de l'enfocament tradicional de gènere a la cooperació internacional i visibilitza totes aquelles persones que surten de la norma establerta. En aquest context, la cooperació per al desenvolupament i l'educació per a la ciutadania global no poden quedar al marge de la manca de drets i les situacions de violència que pateixen lesbianes, gais, bisexuals i transsexuals arreu del món.

Durada: 8 hores

Dates: 28 i 29 de maig

Lloc: Casal Solleric (passeig del Born, 27, 07012 Palma)

Metodologia: curs presencial

Formador/Entitat: Fernando Altamira Basterretxea, consultor d'INCYDE

Assistents: 38 (28 dones i 10 homes)

### **Curs “Transformar-se pel canvi social”**

Aquesta formació pretenia donar a conèixer el que suposa i implica l'educació per a la transformació social com a eina de canvi i de transformació de la societat, així com oferir un espai d'anàlisi i reflexió sobre els elements teòrics i metodològics clau per posar en marxa processos d'educació transformadora i emancipadora.

Durada: 30 hores

Dates: del 29 d'octubre al 12 de novembre de 2018

Lloc: Escola Balear d'Administració Pública (c/ del Gremi de Corredors, 10, 3r. 07009 Polígon de Son Rossinyol)

Metodologia: curs que combina la formació en línia i la presencial

Formador/Entitat: Guillermo Aguado d'InteRed  
Assistents: 21 (17 dones i 4 homes)

### **Portal web <cooperant.org>**

Aquest espai virtual és l'eina d'informació, difusió i projecció del Govern de les Illes Balears en l'àmbit de la cooperació i de l'educació per al desenvolupament, com també un vehicle de comunicació entre totes les persones que hi treballen. Des de l'adreça <cooperant.org> es pot accedir a la planificació, les línies estratègiques d'actuació, les ajudes de cooperació, el Pla de Formació i un calendari d'activitats solidàries organitzades per entitats i institucions.

### **Conferències, jornades i exposicions**

Mitjançant conferències, debats i jornades, la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació vol sensibilitzar la població balear sobre les realitats socials dels països del Sud. Es tracta, principalment, de donar veu a les persones protagonistes perquè puguin comunicar les seves experiències i expressar els reptes que han d'afrontar per millorar les seves condicions de vida. D'altra banda, les exposicions són una eina de reflexió mitjançant la qual el Govern de les Illes Balears vol contribuir a millorar la comprensió de la ciutadania pel que fa a temes polítics i socials d'arreu del món, i a abordar-los des d'un vessant constructiu i crític.

Durant l'any 2018, la Direcció General de Cooperació va organitzar les jornades "Més enllà de la 'crisi dels refugiats'. Les causes importen, i les respostes també". Durant dos dies es va abordar el fenomen de les migracions forçades i de la població refugiada des d'una mirada global, destacant-ne les causes i els factors estructurals. També es conegueren les diferents respostes d'altres regions de països europeus i de la comunitat internacional.

Dia 20 de juny, Dia Mundial de les Persones Refugiades

Lloc: Teatre Mar i Terra

Ponències:

- Conferència: "Migracions forçades i població refugiada. Les causes sí que importen", a càrrec de Gemma Pinyol-Jiménez.
- Conferència: "La persecució de l'ajuda humanitària. On són els drets dels qui lluiten pels drets?", a càrrec de Paula Schmid Porras, advocada especialitzada en dret d'estrangeria, i testimonis de l'ONG Proem-Aid i Proactiva Open Arms.
- Taula rodona: "Del discurs a la pràctica. Un enfocament inclusiu i local", a càrrec de Balears Acolim, Creu Roja i la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació.

Dia 27 de juny

Lloc: Fundació Sa Nostra

Ponències:

- Presentació de l'estudi "Migració i asil a les regions de la Unió Europea: cap a un enfocament de governança multinivell", de la Conferència de Regions Perifèriques i Marítimes (CRPM).
- Taula rodona: "Una aproximació a les diferents respostes de regions europees davant la crisi dels refugiats"
  - Participants:
    - Regió de la Toscana (Itàlia): Vittorio Bugli, conseller de Polítiques Migratòries de la regió italiana de la Toscana.
    - Regió de l'Egeu nord (Grècia), que aglutina illes com ara Lesbos, Kos, Lemnos o Samos, entre d'altres, que han estat a primera línia respecte de l'arribada de persones refugiades a Europa i han hagut de fer un esforç extra d'acollida.
    - Regió d'Escània (Suècia): Katarina Carlzén, coordinadora general del projecte "Partnership Skane".

### 2.3.2. Actuacions a iniciativa de les entitats socials

- **Convocatòria de subvencions per executar projectes de sensibilització i educació per al desenvolupament per a l'any 2018**

Mitjançant aquesta convocatòria de subvencions, la Direcció General de Cooperació ha donat suport als agents d'EpD de les Illes Balears en la tasca d'aconseguir una societat balear més solidària i justa, conscient de les situacions que viuen les persones dels països en desenvolupament i crítica amb les causes que les provoquen. L'objecte de la convocatòria és la realització de projectes i activitats de sensibilització i educació per al desenvolupament que es duguin a terme a les Illes Balears per impulsar els valors de la solidaritat, la tolerància, l'equitat i la justícia en l'àmbit de la comunitat balear.

#### **"Stop violències"**

Entitat: Metges del Món  
 Soci local: Metges del Món  
 País: Espanya (Illes Balears)  
 Sector social: comunitat educativa  
 Pressupost total: 24.685,3 €  
 Subvenció: 24.685,3 €

#### **"Càpsules contra la injustícia"**

Entitat: Metges el Món  
 Soci local: Metges del Món  
 País: Espanya (Illes Balears)  
 Sector social: comunitat educativa  
 Pressupost total: 24.765,3 €  
 Subvenció: 24.765,3 €

#### **"Emprenedoria i sensibilització: un exercici pràctic per a la transformació social"**

Entitat: Fundació Vicente Ferrer  
 Soci local: Fundació Vicente Ferrer  
 País: Espanya (Illes Balears)  
 Sector social: comunitat educativa  
 Pressupost total: 31.969 €  
 Subvenció: 25.000 €

**“Feim créixer el comerç just a Lluçmajor i a la comarca de Migjorn”**

Entitat: Shikamoo  
 Soci local: Shikamoo  
 País: Espanya (Illes Balears)  
 Sector social: població en general  
 Pressupost total: 26.227,81 €  
 Subvenció: 24.983,81 €

**“La tierra, un armario sin salidas”**

Entitat: Associació Artística i Cultural Thakhi-Runa  
 Soci local: Associació Artística i Cultural Thakhi-Runa  
 País: Espanya (Illes Balears)  
 Sector social: comunitat educativa i població en general  
 Pressupost total: 25.000 €  
 Subvenció: 25.000 €

**“Mi dignidad no naufraga”**

Entitat: Associació Artística i Cultural Thakhi-Runa  
 Soci local: Associació Artística i Cultural Thakhi-Runa  
 País: Espanya (Illes Balears)  
 Sector social: població en general  
 Pressupost total: 15.366 €  
 Subvenció: 15.366 €

**“Som aigua: campanya de sensibilització per a la defensa del dret humà a l'aigua”**

Entitat: Enginyeria sense Fronteres de les Illes Balears  
 Soci local: Enginyeria sense Fronteres de les Illes Balears  
 País: Espanya (Illes Balears)  
 Sector social: població en general  
 Pressupost total: 25.000 €  
 Subvenció: 25.000 €

**“Fòrum Comunicació, Educació i Ciutadania (fase VI)”**

Entitat: Enginyeria sense Fronteres de les Illes Balears  
 Soci local: Enginyeria Sense Fronteres de les Illes Balears  
 País: Espanya (Illes Balears)  
 Sector social: població en general  
 Pressupost total: 25.000 €  
 Subvenció: 25.000 €

**“El comerç just, una eina que ens permet avançar en els ODS”**

Entitat: Associació de Botigues Solidàries de les Illes Balears S'Altra Senalla  
 Soci local: Associació de Botigues Solidàries de les Illes Balears S'Altra Senalla  
 País: Espanya (Illes Balears)  
 Sector social: comunitat educativa  
 Pressupost total: 25.000 €  
 Subvenció: 25.000 €

**“Escoles sense racisme, escoles per la pau i el Desenvolupament: educació per la igualtat i drets de les dones al món”**

Entitat: Assemblea de Cooperació per la Pau  
 Soci local: Assemblea de Cooperació per la Pau  
 País: Espanya (Illes Balears)  
 Sector social: comunitat educativa  
 Pressupost total: 25.000 €  
 Subvenció: 25.000 €

**“Barris oberts, cap a l'equitat i la convivència intercultural (fase IV)”**

Entitat: Assemblea de Cooperació per la Pau  
 Soci local: Assemblea de Cooperació per la Pau  
 País: Espanya (Illes Balears)  
 Sector social: població en general  
 Pressupost total: 25.000 €  
 Subvenció: 25.000 €

**“Comerç just i consum conscient per canviar el món”**

Entitat: Associació de Botigues Solidàries de les Illes Balears S'Altra Senalla  
 Soci local: Associació de Botigues Solidàries de les Illes Balears S'Altra Senalla  
 País: Espanya (Illes Balears)  
 Sector social: població en general  
 Pressupost total: 15.322 €  
 Subvenció: 15.322 €

**“Néixer dona al món”**

Entitat: Treball Solidari  
 Soci local: Treball Solidari  
 País: Espanya (Illes Balears)  
 Sector social: comunitat educativa i població en general  
 Pressupost total: 7.474,24 €  
 Subvenció: 7.474,24 €

**“Comerç just i consum conscient per canviar el món”**

Entitat: Treball Solidari  
 Soci local: Treball Solidari  
 País: Espanya (Illes Balears)  
 Sector social: comunitat educativa i població en general

Pressupost total: 25.825,75 €

Subvenció: 24.886,85 €

**“Comerç just: impregnar de solidaritat la vida local”**

Entitat: Associació Finestra al Sud - S'Altra Senalla d'Inca

Soci local: Associació Finestra al Sud - S'Altra Senalla d'Inca

País: Espanya (Illes Balears)

Sector social: població en general

Pressupost total: 24.970 €

Subvenció: 24.970 €

**“Imágenes sin derechos”**

Entitat: Creu Roja

Soci local: Creu Roja

País: Espanya (Illes Balears)

Sector social: comunitat educativa

Pressupost total: 25.000 €

Subvenció: 25.000 €

**“Conectando realidades: población balear y refugiada de Palestina a través de los ODS”**

Entitat: Comitè Espanyol de la UNRWA

Soci local: Comitè Espanyol de la UNRWA

País: Espanya (Illes Balears)

Sector social: població en general

Pressupost total: 27.000 €

Subvenció: 25.000 €

**“Solidaritzat! Comunitats educatives, agents de canvi social (fase V)”**

Entitat: Fundació Institut Sindical de Cooperació al Desenvolupament (ISCOD)

Soci local: Institut Sindical de Cooperació al Desenvolupament (ISCOD)

País: Espanya (Illes Balears)

Sector social: comunitat educativa

Pressupost total: 26.253 €

Subvenció: 25.000 €

**“Sensibilització i educació per reduir el canvi climàtic, la dependència del petroli i els seus impactes als països empobrits”**

Entitat: Amics de la Terra Balears

Soci local: Amics de la Terra Balears

País: Espanya (Illes Balears)

Sector social: població en general

Pressupost total: 15.198 €

Subvenció: 15.198 €

**“Alimentació a secundària. 2a part”**

Entitat: Veterinaris sense Fronteres (Vetermon)

Soci local: Veterinaris sense Fronteres (Vetermon)  
 País: Espanya (Illes Balears)  
 Sector social: comunitat educativa  
 Pressupost total: 24.939,9 €  
 Subvenció: 24.939,9 €

**“Escola de Mares i Pares: cooperant des del plat”**

Entitat: Veterinaris sense Fronteres (Vetermon)  
 Soci local: Veterinaris sense Fronteres (Vetermon)  
 País: Espanya (Illes Balears)  
 Sector social: comunitat educativa i associacions de pares i mares d’alumnes  
 Pressupost total: 22.408,6 €  
 Subvenció: 22.408,6 €

- **Convocatòria de subvencions per executar projectes de cooperants per a l’any 2018**

Aquesta convocatòria pretén promoure l’intercanvi d’experiències i la transferència de coneixements i de metodologies de treball entre professionals de les Illes Balears i professionals de països en desenvolupament. S’han distingit tres modalitats susceptibles de ser objecte de subvenció: les estades formatives a les Illes Balears de professionals de països en desenvolupament; les col·laboracions tècniques de professionals de les Illes Balears a països en desenvolupament, i les estades de joves voluntaris cooperants a països en desenvolupament.

**“Capacitar jove voluntari en projectes de cooperació a Mali”**

Entitat: Fundació Balcat Solidaris  
 Soci local: Fundació Balcat Solidaris  
 País: Mali  
 Sector d’intervenció: educació/capacitació  
 Pressupost total: 4.500 €  
 Subvenció: 4.500 €

**“Projecte de formació de professionals que intervenen amb dones víctimes de tràfic a Haití i República Dominicana”**

Entitat: Fundació de Solidaritat Amaranta  
 Soci local: Congregación de Religiosas Adoratrices AASC  
 Països: Haití i República Dominicana  
 Sector d’intervenció: drets humans  
 Pressupost total: 3.525 €  
 Subvenció: 3.525 €

**“Diagnóstico proyectos agua potable en zona Reyna. Nordeste del Quiché. Guatemala”**

Entitat: Voluntaris de Mallorca  
 Soci local: Asociación Desarrollo Integral Zacualpense (ADIZ)



País: Guatemala  
 Sector d'intervenció: abastiment bàsic d'aigua potable  
 Pressupost total: 10.800 €  
 Subvenció: 8.000 €

**“Diagnòstic de la situació de la formació docent i alfabetització de dones a tres municipis de Quiche. Guatemala”**

Entitat: Ensenyants Solidaris  
 Soci local: Ensenyants Solidaris  
 País: Guatemala  
 Sector d'intervenció: ensenyament i gènere  
 Pressupost total: 7.700 €  
 Subvenció: 7.700 €

**“Acompanyament als projectes de dinamització dels drets humans i igualtat de gènere amb joves a Chimaltenango. Guatemala 2018”**

Entitat: Ensenyants Solidaris  
 Soci local: Asociación para el Desarrollo Integral “Educando Guatemala”  
 País: Guatemala  
 Sector d'intervenció: drets humans i igualtat de gènere  
 Pressupost total: 7.000 €  
 Subvenció: 7.000 €

**“Acompanyament tècnic i educatiu a socis locals guatemalencs 2018”**

Entitat: Ensenyants Solidaris  
 Soci local: Asociación para el Desarrollo Integral “Educando Guatemala”  
 País: Guatemala  
 Sector d'intervenció: formació de professors  
 Pressupost total: 7.725 €  
 Subvenció: 7.725 €

**“Estudios para la dotación de agua potable y rehabilitación de escuelas y centros de salud en la Commune de Malicunda”**

Entitat: Amics de Buba  
 Soci local: Commune de Malicunda  
 País: Burkina Faso  
 Sector d'intervenció: infraestructures / aigua potable  
 Pressupost total: 7.170 €  
 Subvenció: 6.842 €

**“Diagnóstico e identificación de los medios de vida agrícolas en la región Centro Oeste de Burkina Faso con un enfoque de género y protección al medio ambiente”**

Entitat: Creu Roja  
 Soci local: Creu Roja Burkina Faso  
 País: Burkina Faso  
 Sector d'intervenció: cooperatives agrícoles / gènere

Pressupost total: 8.000 €

Subvenció: 8.000 €

**“Diagnòstic comunitats rurals per a la implementació d’accions sanitàries amb enfocament WASH”**

Entitat: Fundació Amazònia

Soci local: Fundació Amazònia

País: Bolívia

Sector d’intervenció: sanejament d’aigües

Pressupost total: 7.650 €

Subvenció: 7.650 €

**“Diseñar e impartir sesiones formativas sobre habilidades sociales y resolución de conflictos para jóvenes en situación de riesgo social en las zonas rurales del departamento de Madriz, Nicaragua. E intervención socioeducativa mediante talleres de empoderamiento y autoestima a mujeres del centro de atención integral de víctimas de violencia de género con pertinencia cultural en Sololá, Guatemala”**

Entitat: Treball Solidari

Soci local: Treball Solidari

País: diversos països, Guatemala i Nicaragua

Sector d’intervenció: educació / gènere / resolució de conflictes

Pressupost total: 2.343 €

Subvenció: 2.343 €

**“Prospecció per a identificar de manera participativa projectes de cooperació a la regió de Ténado (Burkina Faso)”**

Entitat: Treball Solidari

Soci local: Treball Solidari

País: Burkina Faso

Sector d’intervenció: suport a ONGD

Pressupost total: 7.340 €

Subvenció: 7.340 €

**“Identificación de un programa de seguridad alimentaria y capacidades productivas locales con enfoque agroecológico en el departamento de Bignona (Senegal)”**

Entitat: Assembla de Cooperació per la Pau (ACPP)

Soci local: Assembla de Cooperació per la Pau (ACPP)

País: Senegal

Sector d’intervenció: seguretat alimentària

Pressupost total: 8.000 €

Subvenció: 8.000 €

**“Diagnóstico y propuestas de mejora para la transversalización del enfoque de género en los proyectos de manejo integral de cuencas. Yuraj Molino. Bolivia”**

Entitat: Enginyeria sense Fronteres de les Illes Balears

Soci local: Enginyeria sense Fronteres de les Illes Balears

País: Bolívia

Sector d'intervenció: gènere i aigua

Pressupost total: 5.375 €

Subvenció: 5.375 €

**“Diseño de un proyecto de desarrollo rural participativo con un enfoque transformador de perspectiva de género transversal y sectorial en las comunas de Ait Youssef Ouali y Arbaa Taourit, en la provincia de Alhucemas”**

Entitat: Centre d'Estudis Rurals i d'Agricultura Internacional (CERAI)

Soci local: Centre d'Estudis Rurals i d'Agricultura Internacional (CERAI)

País: Marroc

Sector d'intervenció: desenvolupament rural i gènere

Pressupost total: 8.000 €

Subvenció: 8.000 €

**“Análisis de la eficiencia de la cadena de valor de los sistemas agroalimentarios inclusivos, y de forma específica de la producción y transformación de arroz, en manos de las mujeres del valle del río Senegal, para la contribución a la soberanía y seguridad alimentaria de la población senegalesa”**

Entitat: Veterinaris sense Fronteres (Vetermon)

Soci local: Unión de Jóvenes Agricultores Kayli Wimdé

País: Senegal

Sector d'intervenció: agricultura/gènere/sobirania alimentària

Pressupost total: 17.927,29 €

Subvenció: 8.000 €

### 3. Gestió

En l'àmbit de la gestió, durant l'any 2018, el Servei de Cooperació ha continuat introduint millores en el Sistema Informatiu de la Cooperació de les Illes Balears (SICIB). L'objectiu és millorar la qualitat de la gestió dels expedients administratius tramitats per la Direcció General de Cooperació.

#### 4. Pressupost executat de 2018

	Executat (€)
<b>Cooperació per al desenvolupament</b>	<b>2.759.800,94</b>
Convocatòria de cooperació	2.430.153,80
Programes de cooperació bilateral	
Bolívia	52.700,00
República Dominicana	125.000,00
Comissió Interamericana de Drets Humans - OEA	50.000,00
Convocatòria de prospecció	50.000,00
Convocatòria de cooperants	50.000,00
Estratègia de cooperació tècnica	1.947,14
<b>Acció humanitària i emergències</b>	<b>699.500,00</b>
Convocatòria d'acció humanitària	324.500,00
Conveni amb l'AECID	50.000,00
Conveni amb l'AAPSIB	190.000,00
Escola en Pau	35.000,00
UNRWA Palestina	100.000,00
<b>EpD i sensibilització ciutadana</b>	<b>723.937,62</b>
Convocatòria de sensibilització	475.000,00
Conveni amb la UIB	180.000,00
Programa de Comerç Just	24.288,77
Pla de Formació	13.393,84
Conferències, exposicions i jornades	31.255,01
Cooperart (IB-Jove)	0,00
<b>Aportació als fons insulars de cooperació</b>	<b>600.000,00</b>
Fons Mallorca de Solidaritat i Cooperació	300.000,00
Fons Menorquí de Cooperació	150.000,00
Fons Pitiús de Cooperació	150.000,00
<b>Planificació, seguiment i avaluació</b>	<b>19.930,23</b>
Seguiment de projectes	19.930,23
<b>Coordinació</b>	<b>0,00</b>
Consell de Cooperació	0,00
Comissió de Coordinació dels Ens Territorials	0,00
UE, organismes internacionals i visites institucionals	0,00
<b>Personal i gestió</b>	<b>266.910,29</b>
Personal	261.436,08
Gestió i funcionament	5.474,21
<b>TOTAL</b>	<b>5.070.079,08</b>